

Tas Patweefchu draugs.

1840. 15 Juhni.

24ta lappa.

T a u n a s s i n n a s.

Is Peterburges. Waldidama senabtes=teefa 27ta Mai irr pawehlejuse, lai eeksch Rehweles jeb Dahnu=pils ifnogaddâ no 27^{tas} Juhni lihds 2^{tra}i Juhli turroht willu=tirgu.

Is Rihges. Muhsu mallâ schinnî pawaffarâ dauts behrni un arri peeangu-schi zilwefi apfirge ar niknahm bakkehni; tapeh; zitti lungi sew un wiffwairak fa-weem behrneem leef no jauna weeglas bakkes eepohst.

Is Suntascheem, Widsemme. (20 Mai.) Mums usgahjufi ta patti nelaim, kas jau pehrn; traks wilks. Laudis teiz, ka no Kopascheem effoht nahzis. Gan nosists tai paschâ deenâ, fur pee mums rohdees, bet skahdes taf darrjiss deewsgan, saplohsijis kahdus septiaus sirgus, kahdus dimpazmits gohws-lohpus, bes fihkeem lohpeem un — deewamschehl — arri feschus zilwekus. No teem zilwekeem, kas pehrn scheit tikke fareeti, weena patti wezza seewa, kas ween nomire; tohs zittus muhsu daktera lungs ar scheliga Deewa palibau isglahbe wiffus. Lai tas pats scheligs Deews winnam arri taggad palihds glahbt tohs nabbadsinus, kas pee winna melle glahbschanu. — Bailiga waffara mums gan buhs scho gadd', ais to, ka jau meers nebuhs no trakkeem wilkeem, fo schis farehjis. Drihnumis ween, ka wezz wezzi laudis neatminn, ka pa muhsu wid-du buhtu dsirdehts par tahdeem swehreem, bet nu jau ohtrs gads, kameht tahdi manniti un schis wehl tahdâ laikâ, fur aplam nedstid wehl par trakkeem funneem. — Buhs schis gads arri laikam atkal tulfchs, jo rudsi weetahm is-puüfchi, un tee paschi, kas wehl palikfufchi dsihwi, ar to mehju tâ isgaudoti, ka krumds ne mas naw nehmschees un retti ween stahw; sahle mas ween augufi, un schahs nakts leela salna nokohdusi tohs paschus afninus, tâ, ka par iskapti mas gan buhs, kas krittis; semme waffarajeem, zittam tik fo usplehsta — ar to wahju sirga spehku — stahw fahelufi un ne-ezzeta, jo ar to leetu ne-warr tikt wirfû; sehkla dahrga, laudis tulfchi. Lai Deews schkirr!

Is Wahzsemmes. Fur atrohdahts masa walsts, fo nosauz Waldek. Schahs semmes eedsihwotajeem 25ta Mai Auddinaja, ka tur us preekschu teem zilwekeem, fo teefas atshst par dsehrajeem, ne mas wairs ne dohschoht brihw eedohtees laulibâ, pirms tee skaidri buhs parahdijufchi, ka jau atgreesufchees,

• Pahr Fehmeem, fpohteem un zitteem tahdeem baidefleem.

S a r u n n a f c h a n a .

(Saktama pufse.)

Dhsota Zahnis, gohdigs fainneeks, eenahze kahdâ deenâ itt behdigs pee fa-
wa mahzitaja, kas par winna deewabihjigu un gohdigu dshwofchanu ar ween
preezajahs, un ar winnu dauds reis mihligi farunnajahs. Bet scho reis mahzitajs
istruhjinajahs pahr Zahna behdigu waigu. Tadeht, labbu deenu fanehmis, laip-
nigi winnu waizaja: kapehz tad tik behdigs?

Zahnis. Zeenigs mahzitais! tas Kungs manni ar itt gruhstahm behdahm
peemelejis, mannu mihfu dehtu pee fewim atnemdams, kas mans preeks un
manna zerriba bij.

Mahz. Tas Kungs irr dewis, tas Kungs irr nehmis, ta Kunga wahrds
lai irr flawehts muhschigi! Deewa meers lai irr ar winnu! Bet kâ tad tas
nahze? es aiskaffar no pilfata pahbraukdams, wehl tawu dehtu redseju spirgtu
un wesselu zekmallâ arram. Woi kahda nelaine notikkufe?

Zahnis. Pats ihsti ne sinnu, ka to wainu nosaukt buhschu. Mans dehts
waffar preeksch pussdeenas paschâ faules karstumâ stipri strahdadams, fawihdis,
un peekuffis apgullees plawmallâ appaksch leela behrsa. Deews sinn, zik ilgi tã
gullejis. Ap launagu laiku manna meitina winnam nesse launagu pakkat, bet
par masu brihdi raudadama pahrsfrehje, teikdama, ka brahdis ne mas ne kustoht,
laikam buhschoht nomirris.

Es isbihsees, pats aiskfrehju — un atraddu, ka gan bes dshwibas tikkehs, bet
tomehr wehl bija filts. Pa tam arri zitti zilweki bij peenahkufchi, un mehs to
us mahjahm aisknessam. Es pats dewohs auliffi us muishu, gribbedams rau-
dshht woi wehl glahbschanas ne buhtu. Zeenigs seelskungs bij tik schehligs, ka
pats tuzim un tuzem pehz doktera us pilfatu subrija, un man sullaini tihds de-
we us mahjahm, pawehledams, ka buhs affinis laist. Bet taks wairs ne tezze-
ja. — Par tscherrahm stundahm dokteris arri atnahze, un pats ahderi zirte, bet
wifs wolti, un pehdigi fazzija, ka te glahbschanas par wehtu effoht nahkufe, jo
tas jau effoht mirris. Es zeenigu doktera kungu waizaju, kas jet ta waina no
tahdas peepeschas nahwes effoht, un wiasch mau mihligi istahstija, ka, kad zil-
weks pilnâ sakumâ, un wiss-wairak, kam dauds affinis, stipri sakahrfejahs, tã ka
meeka swihst, un tad tuhlin woi aukstâ uhdent eer, woi us aukstas flapjas sem-
mes apgulstahs tã, ka affins peepeschi atdsehst, ka tad to flimmibu dabbu, fo
Wahzeeschi uofauz Schlagfluh, un ahri mirst, kad glahbschanas ne tuhlin
pee, fohkas irr.

Mahz. Ro nu dohma, mihstais Zahni, woi dokteris ne buhs tainibu runnajtis?

Zahni. Es gan no wiffas firds tizzu, ka tas tã irr, bet tas man fahp, ka man-
ni raddi un kaimini zaur sawahm neapdohmigahm runnahm manau noskummufchu
firdi wehl wairak apbedina.

Mahz. Nu, fo tse tad tewim fakka?

Zahni. Dee man pahmett: tas effoht par to, ka es launeem garreem,
burwojem, Fehmeem un zitteem tahdeem aplameem neekeem ne tizzohht, un
mans tuhwalais nahburgs, Kalneescha Anzis, seels grammatneeks buhdams, ap-

fohlija parahdicht, ka teescham dasch reis kehmi un spohki teem zilwekeem parahdotees. Kaut es arri ne mas burweem un pesteteem ne tizzu, tad te man tok peetruhke wahrdi, ko winnam atbildeht, un es apnehmohs jums, zeenigs mahzitajs, luhgt, man shehligi isfkaidroht, fur ta aplama un leeka tizziba no kehmeem un pesteteem irr zehlupees? un ko weens zilweks par tahdeem buhs tizzeht, woi tee warr parahditees, woi ne?

Mahj. Zo es no wiffas firds, un labpracht gribbu darricht, zil manna spehka stahw. Dapreekschu raudstimm, fur schi mahnu tizziba irr zehlupees. Bet to tew jassin, ka ta irr wezzaka, ne la patte kristiga tizziba.

Muhsu tehwu=semme preeksch pahru tuhstoscheem gaddeem wairak ne atradde, ka ween meschus un purwius, un laufus, fur zits ne kas la sahle ween auge. Tee pirimi eedsihwotaji sahze to meschu pa gabbaleem isjirst, atwedde no zittahm semmehm graudus, rudsus, meeschus, ausas u. c. j. pr., un redsi, tee itt brangi auge, un ta semme tappe augliga, un tee lautini nu dsihwoja meerigi no saweem lohpeem un tihruuna augleem; arri bittes tee kohpe. — Bet zilweks, pehz Deewa gihmja raddihts, ar nemirstamu dwehsehi, ar prahtu un sapraschanu apdahwinahst, ne warr ka lohps ar to ween peetikt, kas to meesu usturr, winsch sajuht, ka tam arri gars irr, un ka tam garrigas usturras waijaga. Schee muhsu tehwu-tehwi nu bij pagani, tee ne ko no Deewa ne sinna; bet to tee gan nomannija, ka dauds leetas pasaulé irr, ko zilweka spehks, zilweka gudriba ne spehji darricht un isgudroht. Sahze dohmahet ta: laikam kahds buhs, kas leelaks, gudraks irr, ne ka zilweks! Tee usfkattija fauli, mehnesi, swaigsnes, un brihnodamees dohmaja: zil jauks tas irr! bet kas tohs taisjiss? Tee redseja sibbeni spehram, dsirdeja pehrkonu ruhjom, un isfauze bailigi: zil breefmas! Kas tad wiffu to padarra? — Skaidrajs awotinsch islahpuschus atspirdsinaja, semme ar saweem augleem tohs usturreja, tee gribbeja pateikt, bet ne sinna kam? jo ne weens teem ne bij mahzjiss, ka weens pats warrens wiffspehzigajs Deews wiffu effoht raddijiss, fauli ta patt la semmes pihschli, un ka schis shehligs Deews semmi darroht augligu, un usturroht wiffu, kas dsihwo, ar labbu prahtu, un katram dohdoht bairribu sawa laikâ.

Tee tadeht nosauze to augstaku garru, no furra tee dohmaja, ka gaisa dsihwojohet, Pehrkonu; tas bij labbais deews, kam tee eelsch fwehteem mescheem, un us kalneem uppureja, bet tee nu arri weenu launu deewu tizzeja, kas teem zilwekeem spehjoht skahdeht, un to par Johdu nosauze. Pehrkona laikâ tee sajdija, ka Pehrkons Johdu gainoht, un to mellejoht ar sibbeni nospert; fur nu tas nabbags Johds behgdams eestreenoht, woi kahda mahja, woi kohka, tur arri Pehrkons to sibbeni mettoht palkat. Tadeht tee arri tohti bihjajs, un gribbedami to behgdamu Johdu no mahjas arfargahet, tee apgahstu katru preeksch durwim likke. — Wehl tee dauds zittus deeweklus un launus garrus tizzeja, kas us kalneem, uhdends un meschds dsihwojohet; teem arri weens mahjas-kungs bij, un schohs tee melleja labbinahet, un no teem laimi, un labklahschanu isluhdschs.

Preeksch 660 gaddeem atnahze te tas pirmais kristigs mahzitajs, wahrda Meinhardts, no Wahjsemmes, scheem nabbagu lautineem to fwehtu preezas mahzibu passuddinahet; — tas pats, no furra juhs jau zittâ gaddâ Latweeschu drauga lassijat, ka winna meefas irr paglabbatas Rihges Dohmes basnijâ. Schis

nu sawu darbu tikkufchi strahdaja, un luhf' dauds tauschu atstahje to paganu tizzibu, likke kristitees, un peenehme to jaunu mahzibu. Pats gare Daugawas mallu mahzidams, sushcija sawu draugu, wahrda Dietriks, us Turraidu, tur tohs laudis atgreest, bet til ko schis eefahje runnaht, tee winnu gribbeja fadedsinaht. Wihrs aisbehdsse pee teem Iggauneem, zerredams, ka tur labbaki eefchoht, bet par nelaimi gaddijahs faules aptumschoschana, un wiffi laudis eefahje breshk, ka tas jaunais Deews maitajohht fauli, un Dietriks ar mohkahm wianneem isbehdsse, un dewehs atpakkat pee Widsemneekem. Par laimi nahje tanni pilli, ko nosauz Risbela muischu, Krimmuldes walsti, un kur tas wirsneeks Rubbe dsihwoja. Schis winnu mihligi sanehme, winna mahzibu peenehme, likkaks kristitees un nu pats palihdsseja sawus laudis atgreest. — Tanni gadda 1203 tas ar sawu draugu un mahzitaju Dietriki us Rohmas pilfatu pee pahwesta aishgahje. Schis winnu laipnigi usnehme, un iswaizaja, kahda wihsse tohs Widsemneekus jo labbaki warretu atgreest. No pahwesta ar fimts selta gabbaleem apschlinkohht tas greesehs atpakkat, un lihds nahwei tikkufchi par to isplahschichanu tahs jaunais mahzibas gahdaja.

Jahn. Ne nemmeet par launu, ka jums ko waizafchu. Juh's pirmihht fazzijat, ka to mahzitaju Dietrik eefsch Turraidas gribbeja fadedsinaht, woi tad schahs semmes eedsihwotaji arri zilwekus fadedsinaja?

Mahz. Tee tohs saweem deeweekteem uppureja. Pee winneem tas pats eeraddums bij, kas wehl taggad pee dauds paganeem atrohdahs, sawus eenaidneekus, kad tohs rohkâ dabbu, saweem deeweekteem par gohdu fadedsinaht. Kaut nu gan wairak, kâ 600 gaddi irr pagahjufchi, kamehr ta flaidra gaisma tahs preezas mahzibas muhsu mihlu tehwu semmê atspihdejuse un jo deenas jo wairak isplahschijufees, tad tomehr ar behdigu firdi jafakka, ka wehl naw isdeweess, to wezzu mahnu un pestelu tizzibu pa wissam isnihdeht, un ka, Deewam schehl, wehl dauds zilweki atrohdahs, kas prett Deewu un sawu dwehsefi apprehkoda-meess, sawas firdis apzeetina prett to labbaku atsihschichanu. Tihroma un dahrsa augli atradde te muhsu tehwu semmê augligu weetinu, bet ta Kunga wahrdi wehl daudsreis kriht us akmineem un zekmallâ, jeb tohp no teem dadscheem un ehrlschkeem tahs mahnu=tizzibas apsmauks, ka ne warr augt un auglus nest.

Jahn. Te nu flaidri warr redseht, ka wiffa mahnu un pestelu tizziba irr paleeki no wezzas paganu tizzibas, un ka tas kristitam zilwekam par launu un grehku irr, to tizzeht, ko tee nabbagi aptumschoti pagani, bes Deewa atsihschichanas un Kristus gaisminas, dsikkâ grehku tumfibâ maldidami, paschi isdohmajufchi.

Mahz. Gan buhtu wehlejams, ka wiffi til prahtigi dohmatu, kâ tu, bet wehl dauds atrohdahs, kas labbak' wezzu bahbu pasakkas, ne kâ labbas mahzibas, klausa un peenemm. Zerrefim, ka tas pulks tahdu netizzigu zilweku jo deenas eetu masumâ.

D. Et—m.

(Weidsama pufse us preekschu.)

Elhds 11. Juhni pee Nihges irr atnahkufchi 483 fuggi un aisbraukufchi 326.

Brihw drilkeht. No juhrmallas gubbernementu augstas waldischanas pufses;

Dr. C. E. Napier'sky.

Latweeschu draugam
pawaddoris
poe No. 2. B. maw.
Schi lappina tapehr parusdewi.
1840

• Ro Martin Luters

pahr swehteem desmits Deewa baušteem mahzijs.

1. P a h r p i r m u b a u f l i.

Tew ne buhs zittus sweschus Deewus turreht preeksch mannim. Tas irr: tew manni ween buhs turreht par sawu Deewu. Ka tas irr faprotams? Kas tas irr: Deewu turreht, jeb: kas irr Deews? — Ubbildeschana: Deews irr tas, no ka zilwekeem buhs zerreht un gaidiht wissu labbu, un pee ka tam saws patwehrums ja mekle eeksch wissahm behdahm. Nu tad zilweks Deewu turr, kad tas no sirds us winnu palaujajs un eeksch winnu tizz; meh's woi Deewu paschu, woi elka-deewu zeenijam, kad us weenu, woi ohtru palaujamees, un eeksch weenu, woi ohtru tizzam. Kad pareisi tizzam un palaujamees, tad arri muhsu Deews irr tas ihstems un pateefigs Deews. Tur prettim atkal, kad nepareisi tizzam un palaujamees, tad mums arri nau tas ihstems und pateefigs Deews; jo abbi peederr kohpa: tizziba un Deews. Tad nu taws Deews ihstemi irr tas, pee ka tawa sirds turrahs, un us fo ta palaujajs. Par to nu schis bauflis mahza, lai sirds pareisi tizz un palaujajs, ka to weenigu pateefu Deewu atrohd, un pee winna turrahs. Un Deews schinni bauflis grubb fozzigt ta: peeluhfo labbi, un lai es ween esnu taws Deews, un ne mekle zittu, tas irr: kad tewim kas truhst, tad to gaidi no mannis, un pee man pascha arri mekle, un kad tu nelaine un behdas effi, tad pee man steidsees un turrees. Es, es pats tewim dohschu, ka buhs gann, un tewi ispestis schu no wissahm behdahm. Lai tiffai sirds pee zitta ne turrahs, ned's zittam ustizz.

Uppohma schajs lihdsibas, fo dohschu, tad mahzisees, kahda wihs'e ne buhs darrsht. — Daschs labs dohma, ka winnam Deews un wiss pa pilnam, kad winnam naudas un mantu. Us to nu palaujajs, ar to leelijajs, zittus nizzinodams. Red's, schim arri irr Deews, tam wahrds irr: nauda un manta, pee ka winna sirds turrahs; un scho elka-deewu leelakais tauschu pulks zeeni. Kam nauda un manta, tas sawa prah'ta irr drohsch, lihgsms un bes baillbas, it ka seh'd widdu parahdihses dahrsam. Un atkal, kam naw, tas irr nofummis un behdigs, it ka no Deewa ne fo ne sinnatu. Jo mas ween atraddih's tah'dus, kas drohschi un meerigi sawa prah'ta, un ne flumstah's, ned's schehlojajs, kad teemnaudas un mantu nau.

Ta pat arri tas, kas us to palaujajs un ar to leelijajs, ka winsch kahdu leelu flunsti proht, ka pascham dauds sinnaschanas un gudribas, woi spehka, woi draugu un laiziga gohda; schim arri saws Deews, bet nau tas weenigs pateefigs Deews. Te nu atkal red's, kahds aplam drohsch, kahds lephs daschs zilweks par schahdahm leetahm, un kahds isfamiffis, kad tahs nau, woi subduschas. Tadeht es falku atkal: tas, us fo zilweka sirds palaujajs, tas tam irr par Deewu.

Ta pat raug', fo laudis lihds schim irr darrijuschl, afli pahwestneeki buhdami. Kad tur kahdam sohbi fahp, tad gawe un swehtu jumprawu Apolo'hniyu peeluhds; kad no ug

guns grehka grihb glahbtees, tab paligu melle pee swehta Labrentscha; kad bihstahs no mehra, tab swehtam Sebastjanam woi Rokkam ko apsohla dahwinahi, un dauds zittas negantibas wehl, ta ka ikweens kahdu nomirruschu zilweku sewim israug par swehtu, ko winsch eeksch behdahm peeluhds, lai palihds. Ze arri wehl peederr tee, kas gan ar paschu wellu dohma derribu darriht, lai teem pulku naudas dohd, woi pee neschkisteem padoh meem un darbeem palihds; woi lohpus pasarga, woi pasudduschu mantu palihds atdab; buht u. t. j. p., ka burwi un sihlneeki darra; jo wisseem teem firbs turrahs pee zitta, un tee ne pataujahs us to weenigu pateesu Deewu; arri ne kahdu labbumu no scha ne gaida, nedf pee scha melle.

2. Par o h t r u b a u f l i.

Ze ka pirmals bauflis firbi riktejis, tizzibu mahzidams, ta pat schis ohtrais bauflis mutti un mehli rikte us Deewu. Zo tee wahrdi, ko zilweks runna, irr patti pirma leeta, kas isnahf no firbs. Kad nu waija: ka schis bauflis saprohtams? kas kas irr: Deewa wahrdu neleetigi, jeb wolti walkahf? — tab ar ihseem wahrdeem ja atbild ta: zilweks Deewa wahrdu neleetigi walka jeb peeminn, kad winsch Deewa wahrdu minn pee mel leem, woi pee zittahm negantibahm. Za pat Deews arri schai baufli pawehl, lai winna wahrdu mutte ne nemm ar wiltu, prohti; kad zilweks firbi apstnabs, woi kad tam gan waijadsetu sinnahf, ka naw bijs ta, ka winsch apleezina; un ta darra tee, kas preeksch teefas nepateesi swehre. Zo zilweks gruhfaki ne warr apgrehkotees pee Deewa wahrda, ne ka kad, to minnoht, mello un peewill. — Za schis bauflis irr saprohtams.

No ta nu gan ikweens warrehs saprast, ko zilweks darra, Deewa wahrdu neleetigi (wolti) minnedams. Wiffus schohs grehkus ne warr isstahstihf; bet ihsumä tik dauds ween peeminnesim. Pa preekschu laudis Deewa wahrdu wolti minn pee laizigahm leetahm, pee naudas, mantas, un laiziga gohda deht, lai irr preeksch teefas; woi us tirgu, woi zittä kahda weera, kad winni tur pee Deewa wahrdu nepateesi swehre. Sewischki arr' tee apgrehkojabs gauschi, kas sawa starpä apsohlahs; lauliba nemtees, bet pehzak preeksch teefas swehredami leedsahs, to darrijusch. — Bet wiffwairaf Deewa wahrdu grehziigi minn eeksch garrigahm, un tizzibas leetahm, kad wiltigi mahzitaji zeh lah, sawus mellus par pascha Deewa wahrdeem leelidami. Redf, ta wiffi schee ar Deewa wahrdu grihb isgresnores, un zeltees, lai irr eeksch pasauligahm, lai irr eeksch augstakahm, tizzibas leetahm. — Pee melkuleem arri peederr tee beskaunigi zilweki, ne ween tee rupji grehzineeki, kas bes bihjaschanas Deewa wahrdu salmo, bet arridsan tee, kas Deewa pateesibu un winna wahrduš p... lisch wisseem laudim salmo, un pascham mel lam (ta sakfoht) nodohd, no ka taggad arri wairs ne grihbam runnahf. — Bet sché lai nu mahzamees, zik dahrgs un augsts schis bauflis, ka ir apdohmigi fargamees no scha grehka prett Deewa swehtu wahrdu; jo schis tas wiffu leelafais grehks, ko zilweks ar wahrdeem warr padarriht. Zo zilweks jau gruhfi apgrehkojabs, ta pat ween melhodams un peewildams, bet jo wairaf grehko, kad ar schahdeem melleem wehl grihb tafnotees, Deewa wahrdu minnedams, un kad ar scho sawu paschu kauru grihb aplahf, mellus ar melleem wairosoht. Tapehz Deews arri, scho baufli dohdams, stipri draudejis, fazzibams: tas Kungs to nesohditu ne pamettihs, kas winna wahrdu wolti walka. Kas irr: es tahdam ne peedohschu! Zo ta pat ka Deews grihb fohdiht to, kas firbi no winna nogreesch, ta arri ne grihb palikt meera, kad zilweks winna wahrdu minn pee mel leem. Bet nu deemschehl leels pulks lauschu pasaulé ta apgrehkojabs, un mas ween irr,

Kas Deewa wahrdu muttè ne nemm, mellus runnadami, tik pat kà arri mas to lautinu,
Kas Deewam ween no sirds ustizz.

Schis aminats nu jau laudim wisseem, ka tee, kahdu wiltibu un blehdibu padarri-
juschi, sawu kaunu labpracht gribb apflacht, lai zits to ne dabbu sinnaht; un ne weens
gan tik beskaunigs, ka preeksch wisseem laudim wehl leelisees ar sawu blehdibu, bet to lab-
bak apfleppj. Kad nu tahdu blehdneeku panahk, tad Deewa wahrdu paltigà nemm, lai
blehdiba paleek par teizamu darbu, un kauns par gohdu. Eà laudis nu jau darra, un
schee grehkt prett Deewa wahrdu tà kà leeli uhdens pluhdi wiffas semmes irr pahrluh-
duschj. Tapedz teem arri par maksu tas, ko nopeln ar scheem grehkeem, prohti: mehrs,
bads, dahrgt laiki, ugguns; un uhdens-grehks, nelahga seewa, behrni, satime un wif-
fahds gruhtams. Kur zittadi arridsan tik dauds behdu gan nahkru? Wehl irr leela scheh-
lastiba, ka dshwi paleek!

Tapedz preeksch wiffahm leetahm fewischki jauni laudis ittìn zeeti ja pamahza, lai scho
baußli un arri tohs zittus it augsti zeeni un preeksch azzim turr; un kad pahrfahpj, tad
tuhlin effi klahk, pahrmahzidams, lai Deewa baußlu turr, tà ka mahzahs, Deewu bihtees.

Tad nu tu saprohti, kà zilweks Deewa wahrdu nepateisi peeminn, prohti: kad
wisch woi mello ween, fazzidams, kas naw tees, woi kad lahd, swehre, burk, woi
zittu blehdibu padarra, Deewa wahrdu minnoht. Bet nu tewim arri ja sinna, kahdà
wiffè Deewa wahrdu pareisi peeminn; jo kad Deews pawehl, fazzidams: tew ne buhs
Deewa wahrdu neleetigi walkacht, tad gan warr nomanniht, ka wisch gribb, ka to
pareisi buhs peeminneht; un lehti warr saprast, ka Deews mums sawu wahrdu par to
dewis. Wisch aisleednis, lai winna swehtu wahrdu pee melleem un negantibahm ne
peeminnam; nu tad sinnams, mums to buhs minneht, pateesibu runnadameem, un pee
gohdigeem darbeem, prohti, kad pateesi swehrejäm, kur wajaga un teesa pawehl; tà
pat arri, kad laudis pareisi mahzam; un kad winna wahrdu wiffas behdàs peesauzam, un
labbàs deenàs to flawejam, tam pateizam, u. t. j. p. Wiffu to Deews pawehl (Dahw.
ds. 50), fazzidams: peesauz' manni behdu laikà, tad es tewi gribbu iskraut, un
tew buhs man gohdaht. Kas to darra, tas Deewa wahrdu pareisi minn, un to swehti,
kà swehta luhgschana mahza.

Eè nu tewim wiffu scho baußlu esmu isstahstijis. Un nu lehti warr atbildeht us to,
ar ko dauds mahzitaju darbojuschees, wajadami: par ko gan Deews ewangeliumà ais-
leednis swehrecht, kad tomehr Kristus, swehtais Pahwuls un zitti Deewa wihri daudsfreis
swehrejuschj. Us to ar ihseem wahrdeem j; atbild tà: ne buhs swehrecht, mellus runna-
soht, un kur ne wajaga swehrecht; bet gan ja swehre, kad kas pehz pateesibas ja apleezina,
un kad tas tuwakam par dwehseles labbumu. Jo tahda swehreschana irr ittìn labs darbs,
ar ko Deewu flawejam, pateesibu apstiprinajam, melkulus pahrlaezinajam, un zittus ap-
meerinajam; ar ko peesohlam, preekschneekeem paklausihk, un wiffai bahreschanaì gallu
darram. Jo Deews pats tè ischkiir tainsibu no netainsibas, pateesibu no melleem. Ja
kas nepateesi swehre, tad tas ne isbehgs sohdbai. — Lai tahdam arri kahdu brihdi tà
pat isdohdaks, tomehr ne buhs ne kas. Wiff, ko wisch winnehs, pascha rohkàs issub-
dih, un pats to ar preeku ne baudih. Jo jau pee daudseem esmu redsejis, kas, us
laulibu faderrejusches, pehzak preeksch teesas leedsehs. Eem wairs ne bij ne kahdas
laimes, nedf swehtibas, un pohstò gahje pee meesas, un mantas un dwehseles.

Tapeh; wehl reisi pamahzu, lai sawus behrnus beedinajoht un pahrmahzoht eerabdis najeetees, ka bihstahs melloht, un sewischki Deewa wahrdu pee melleem nepareisi min- neht. Zo kad teem to tauj darricht, tad labbi ne buhs. Za arri muhsu laikos gan redsam, ka pasauale irr niknaka, ne ka pa preekschu bijusi. Tur neds paklausichanas, neds ustizzi- bas, bet tikka aplam drohschi un trakki laudis, ko ne warr sawaldicht, kaut arr' mahza un strahpe; un ta irr Deewa dusmiba un sohdbiba ween par to, ka winna bauustus ta tihschi pahrfahpj.

Za pat arri behrni ja flubbina, ka Deewa wahrdu gohda, un ar weenu peeminn pee wiffahm leetahm, kas gaddahs. Zo tas irr tas ihstems gohds, ko Deewa wahrdam doh- dam, ka wiffu labbu ween no ta gaidam, un winnu pecluhdsam, lai us to palihds, ta ka firds wiffpapreekschu Deewam gohdu dohd, tizzoh, un tad arri mutte, to apleezina- joht (ka jau papreekschu effam fazzijuschi).

Za irr ittin labba leeta, un sewischki it spehzi palihds prett wellu. Schis weenu- mehr turwuma, tishkodams, muhs eewest grehkos un kauna, firdsehstos un behdas; bet winnam it gauschi reehj, un ta pat arr' ilgi ne warr palikt, fur dsird, ka Deewa wahrdu no firds minn un peefauz; un mums daschas breefmas un daschas behdas useetu, ja Deews muhs ne usturretun un glahbtu ar to, ka winna wahrdu warram peefaukt. — Pats to esmu redsejis un peedsihwojis, ka daschfahrt leela nelaimenogreesufees pascha laikâ, kad wehl Deewu peefauzu. — Es falku: mums ihpaschi wellam par spihiti Deewa swehtais wahrds ja nemm mutte, ta ka ne warr darricht flahdi, kautschu labpraht gan grihb.

Za pat arri wajjag eerabbinatees, ihdeenas Deewu luhgt un tam pawehleht dweh- feli un meefu, seewu, behrnus, falmi, un wiffu, kas mums irr, tahs wiffadas nelais mes deht, kas warr gadditees. Tadeht meh's arri neds rihta, neds wakkara-luhgscha- nas, neds zittas ne effam atmettuschi. Kad kahdu breefmu reds, woi dsird, tad arri warri fazzicht ta: lai Deews pasarga! palihds mihtais Kungs Kristus! Un kad tewim nes- jauschi kahds preeks, lai arri irr mas ween, tad falki: flawa un pateziba Deewam! to Deews dewis! u. t. j. p.

3. Par treschu baufli.

Swehtdeenu swehticht, tas irr, to turreht swehtu. Kahda wihsê meh's tad sweh- deenu turram swehtu? Zo darram, kad meh's tai deena swehtus wahrdu's runnam, swehtus darbus padarram un swehti dshwojam. Paschai deenas ne wajjaga, ka tu to par swehtu taissi, jo pats Deews to jau par tahdu irr raddijis; bet Deews grihb, lai schi deena tewim irr swehta. Tad nu schi deena tewim paleek woi swehta, woi neswehta, kad tu woi swehtus woi neswehtus darbus darri. — Bet kahda wihsê tu nu scho deenu ihstemi swehti? — Ar to tu winnu wehl ne swehti, ka aiskrasni sehdi, woi no rupjeem un grub- teem darbeem noturrees, woi flakstas drehbes apwelzi; bet tu winnu swehti, ar Deewa wahrdeem darbodamees, un tohs mahzidamees. — Zo Deewa wahrdi irr swehti pah'r wiffu; tee irr ta weeniga swehta leeta, kas mums kristiteem laudim. Zo kautschu mums wiffu swehtu nomirruschu zilweku kauli, woi winnu swehtas un eeswehtitas dreh- bes buhtu weena kohpa; tas mums tomehr ne ko ne palihdssetu; tahs tikka irr nedshwas leetas, kas ne weenu zilweku ne darrichs swehtu. Bet Deewa wahrdi irr ta manta, kas wiffus darra swehtus, un ar ko paschi swehti par tahdeem palikkuschi. Kad tu nu ar Dee- wa wahrdeem darhojees un tohs mahzees, tad pats paleezi par swehtu, un ta pat arri patti

deena un wiss taws darbs, ne s'cha ahriga darba deht, bet s'cho Deewa wahrdu deht, fas muhs wissus par swehteem padarra. Tapehz es ar weenu falku, ka wissai muhsu dsihwo: schana! un wisseem muhsu darbeem wajag buht pehz Deewa wahrdeem; zittadi Deewam ne patihl, un naw swehti. Kur laudis ta dsihwo un darra, tur schis bauflis pascha sawa spehka. Tur prettim, kur dsihwoschana un darbi prett Deewa wahrdeem, tur Deewa preek: scha irr neswehta buhschana, kaut arr' ahrigi deesinn zil jauki spihd, un kaut to arri pa wissam apklahj ar wissadahm swehtahm leetahm, ka tee darra, fas par swehteem leelijahs, Deewa wahrbus ne sinnadami, un dohmadami, ka sawu darbu deht paleekoht swehti. — Nu tad swehtdeena mums ne ween ta pat ja turr, bet ihpaschi ja swehti, prohti swehtus darbus darroht; un tee irr tahdi darbi, ar ko pats zilweks paleek swehts; bet tas ween warr notikt ar Deewa wahrdeem. Us to nu Deews arri lizzis weetu, laiku, zilwekus, un wissu to, ar ko winnam ahrigi kalpojам swehtdeenäs, ta ka wissu tahbus swehtus darbus warr padarriht. Bes Deewa wahrdeem tad ne kahdu swehtu deenu ne warr sweht: tiht; un mums ja sinna, ka Deews gribb, lai s'cho baufl! zeeti turram, un ka winsch fohdih's wissus, fas winna wahrbus smahdejoht, ne gribb klauflht un mahzitees, un fas sewischki to laiku wehra ne nemm, ko winsch us to dewis.

Mehs swehtu deenu turram pa preekfchu deht meefigas wajadsibas, ta ka salmes lau: dim, kalpeem un kalponehm deena kahda buhtu, kur, wissu neddetas laiku strahdajusch, warr atdusseht un atspirdsinatees. Bet swehtu deenu ihpaschi arr' turram par to, ka meh's tahda duffeschanas deena to darra, us ko zittas deenas naw walkas, prohti ka weetu un laiku wehra nemmam, Deewam kalpoht, fohpa nahbdami, winna wahrbus klauflht un mahzitees, un winnu flaweht, luhgt, un swehtas dseefmas dseedaht. Bet to ne falku tapehz, lai dohma, ka s'chi deena mums ta pat turrama, ka Zuhdi sawu swehtdeenu turr, un ka zitta deena us tahdeem darbeem ne buhtu geldiga. Weena deena til pat, ka ohtra, un tahdu swehtu darbu gan ikdeenäs wajadsetu preekfcha nemt; bet par to ka leelokam tauschu pilfam zittas deenas naw walkas us to, tapehz, lai mas, weena pascha deena eefsch neddetas par to noleekoma. Bet tapehz ka no wezzu wezzeem laikeem pattl sweht: deena jau us to nolikta, tadeht pee ta ja paleek, lai fajulkschanas naw un wiss noteek pehz labbas sinnas. Tad nu swehtdeenäs ihstems ammats irr spreddiku ammats. Bet ne buhs dohmaht, ka mums swehtdeenu swehtidameem, pa wissam naw brihw, tal deena kahdu zittu darbu padarriht, fas gaddahs, un ar ko ne warr pagaidiht.

Prett s'cho baufl! apgrehlojahs tee, fas, naudu un mantu wairak mishtodami, woi paschi nebehdneeki buhdami, Deewa wahrbus ne klausa, neds mahzahs, woi fas krohgä gult un peedseerahs; ta pat arri tee, fas Deewa wahrbus klausa ta, ka kaut kahdu neeka stahstu, un kas tiklai eeradduma deht basniza ee-eet un atkal iseet, un kas gadda galla wairak ne sinna, ne ka pa preekfchu sinnajusch. To lihds schim zilweki dohmajusch, ka swehtdeenu it pareisi swehtijoht, kad missu, *) woi ewangeltumu dsird lassam; bet par Deewa wahrdeem ne weens naw behdajis, ne weens tohs arri mahziis. Nu mums irr paschi Deewa wahrdi; bet tomehr wehl ar teem nepareisi darra, kaut gan weenumehr flud: dina un mahza, tomehr tohs no sirds ne klausa, neds par teem behda. Tapehz te

*) Wisse irr swehts walkarinsch, ko Kattotu mahzitaji daudsfreis weeni paschi turr.

wim ja sinna: tas wehl naw gan, ka flausa, bet arri buhs mahzitees un patureht; un ne dohma, ka ta irr masa leeta, bet ka tas irr Deewa bauflis, un ka winsch atbilbes schana praffis, kahda wihse tu winna wahrbus effi klausijis, mahzitees un gohdajis.

4. P a r z e t t o r t u b a u f l i .

Deews tehwa un mahtes kahrtu sché istetz par augstaku pahr wissahm zittahm zilweku kahrtahm; jo winsch ne ween pawehl, ka tehwu un mahri buhs mihtoh, bet arri fakka, ka tee zeena gohdá ja turr. Jo par brahteem, mahfahm un zitteem zilwekeem winsch tikkat pawehl, ka tohs buhs mihtoh; winsch tad tehwu un mahri ischlierr no wisfeem zitteem zilwekeem semmes wirsu, un tohs tá ka few poscham lihdsus zell. Jo gohdaht irr dauds augstaka leeta, ne ka mihtoh. Kad es zittu gohdaju, tad es to ne ween mihtoju, bet winnam arri pasemmigi mettohs, to bishamees, it ka tahdu, kas augstaks pahr manni. Deews arri ne ween gribb, ka mihtigi un gohdigi ar tehwu un mahri buhs runnah, bet arri paschá firdi tohs gohdá turreht, un ar ahrigeem darbeem zeenist, ka tahbus, kas paschi pirni preekschneeki pehz Deewa. Jo wajag ka mehst to, fo no firds mihtojam, teescham arri zeena gohdá turrám. Lai tad jauni laudis tehwu un mahri bihs stahs. Un lai tee arri irr wezzi un nespehjneeki; tomehr behrneem buhs apdohmah, ka tee irr tehws un mahte, fo pats Deews dewis. Tas gohds teem ne kad ne subh, lai irr, kaut kahdi buhdami. Ne stattees tad us scheem, kahdi irr, bet stattees us Deewa paweh, leschana, kas tohs nu jau par tahdeem raddijis un lizzis. Zittadi mehst wissi gan effam lihdsigi Deewa preekschá; bet muhsu starpá weenam wajag buht augstakam pahr ohrru. Tapehz Deews arri tá lizzis, ka tewim buhs paklausigam buht sawam tehwa, un to par sawu preekschneeku turreht.

Kad stattees us to, ka wezzakeem (un zitteem, kas preekschá zelti) irr azzis, aufis un zitti meefas lohzeeki, tad sinnaams, tee isstatahs tá pat, ka Turkt, pagani, un wissi zitti zilweki; un neapdohmigs zilweks arri gan fazzijis: kam tad man schohs buhs turreht augstakus, ne ka zittus laudis? Bet kad nu Deews sawá baufli irr fazzijis: tew buhs sawu tehwu un sawu mahri zeena gohdá turreht; tad tee irr turromi par tahdeem zilwekeem, kam Deews (ta falkoh) sawu gohdu peelizzis. Schis bauflis irr ta selta gohda-sihme, ar fo pats Deews tohs puschkojis; — irr tas krohnis us winnu galwas, kas muhs mahza, kahda wihse un par fo schee zilweki gohdajami.

Mahzitees tad pa preekschu, fo Deews schat baufli pawehl, fazzidams, ka tehwu un mahri zeena gohdá buhs turreht, prohti, ka tohs pahr wisseem no firds mihtojam, tá ka wissaugstaku mantu wirs semmes. Tá pat tohs arridsan ahrigi buhs gohdaht; ne buhs pretti runnah, nedf pufkoh; labbak lai paleek tá, ka gribb un fakka, un zeefchi kluffu, kaut arri pahri darra. Tá pat tohs arri buhs mihtoh ar darbeem, prohti ka teem gohdu parahdam ar wissu, fo darram, ka winneem palihdsam un kalpojám, tohs apgahdajam, un apkohpjam, kad wezzi paleek, wol irr wahrigi un nabbagi; un wissu to buhs darriht ne ween ar labbu prahtu, bet arridsan ar pasemmigu firdi. Jo kas sawus wezzakus proht mihtoh no firds, tas tohs ne atstahs baddá un truhkumá, bet teem aistahs wehs, un par winneem wehl wairak gahdahs, ne ka par fewi paschu, dohdams, zik spehji.

Tá pat arri té ja runna par to, ka buhs paklausih, pasauligeem walbineekeem, jo schee arridsan peederr pee wezzaku kahrtas, un winnu waldischana wehl tahlaki plefschahs. Jo

tè naw weenas paschas faines, bet tik dauds kauschu tehws, zil nu appafsch winna woi rilsfehàs, woi us semmehm; un Deews ar waldineeku tà pat, kà ar muhsu wezzaku roshahm mums dohd usturru, un paspahnt, un muhs glahbj, ka drohschi warram dshwoht. Par to nu, ka waldineeki tà pat, kà kauschu tehwi, mums arri peenahkàhs, tohs gohdah un augsti turreht, kà wiffudahrgaku mantu wirs semmes. Kas nu tè irr paklausigs un padewigs un waldineekus labpraht gohda, kà peenahkàhs, tas lai sinna, ka tas Deewan patihk, kas winnam atmakfahs ar laimi un preeku. Bet ja zilweks to ne darra ar mishlestibu, bet waldineekus nizzina, teepjahs, un prett teem zellahs; tam ja sinna, ka winnam Deewa sheplastibas un fwehtibas ne buhs, un kab kahdu dahlderu dohmahs winneht, tad zittur desmits reiss wairak atkal pamettihhs, woi bendeem frittihhs rohkà, woi karrà, mehrà un dahrgòs laikòs nihzin isnihks, woi labhu ne redsehhs pee behrneem; woi faime, nahburgi, woi swehschi laudis winnam shahdi un behdas padarrihhs, tà ka dabbuhs, ko pelnijis, nepaklausigs buhdams.

Mehs tad schai baufli runnajam no diwejadeem tehweem, prohti no meesigeem tehweem, kas ihpaschi par sawu nammu un faini gahda, un atkal par tahdeem, kas gahda par wesselu semmi un winnas eedshwotajeem. Bes teem wehl irr garrigi tehwi, bet ne mas tahdi, kahdi bija pahwesta laikòs, kas par tahdeem gan irr saukuschees, bet sawu ammatu ne walbija, tà kà tehweem peenahkàhs. Zo tiffai tee irr garrigi tehwi, kas ar Deewa wahrdeem pah mums walda un muhs pamahza; tà kà fwehtais Pahwuls pats warreja teiktees par tehwu (1 Kor. 4, 15), fazzibams: es juhs esmu dsemdinajis eelsch Kristus Jesus zaur to preezas-wahrdu. Par to nu, ka winni irr tehwi, teem arri gohds peederr, un gan pah wisseem zitteem. Ne klahjahs tad, ka winni paleek par pafauls mehfleem, un wisseem par noslauku, kà fwehtais Pahwuls (1 Kor. 4, 13) falka. Winni tad diwfabretigi ja tur gohdà, un laudim peenahkàhs, teem, kas par winnu dwehfelehm gahda, doht, ka ware dshwoht un isitit; tad Deews teem atkal dohs, ka truhkumu ne redsehhs.

3.

(Us preekschu wehl.)

• Kam ilgajahs pehz muhschibas.

Meld. Jesus dshwo muhschigl.

1. Mahjà, mahjà steigfimees, Tehwa mahjà labbi klahjahs! Wezzi swahrki plihfuschees; Karstà faulè gurre kahjas. Schauru zellu staigah, gruht, — Mahjà, mahjà grihbahs buht!

2. Mahjà greeschohs, tur mans preeks! Stahstisch Tehwam grehklus preekschà; Esmu winna mantineeks, Gan jaw behrnu laidihhs eelschà! Kas bij suddihhs, mahjà teel, Kas bij mirris, dshws paleek.

3. Swehschà mallà malbohhs dauds, Mahj puff steidsahs ganna aita! Katra stunda kalpu fauz, Swehschà lunga gruhtà gaità. Mal-

ditajam nahktu gals, Mahjà sauzihhs ganna bals!

4. Draugi, behrni, gaidalt ween; — Tiksim wiffi mahjas weetàs! Gaddi tà kà uppes kreen, Pakkat paliks wezzas leetas. Wakars mettahs, rahdahs rihts, Makri meegs irr masais brighs!

5. Debbes bruhtgans, fanem' muhs, Lawà preekschà zelli lohkahs! Skaihtas drehbes bruhtei buhs, Kurpes kahjäs, grehsens rohkàs! Mahjà behrnus peenem', Tehws, Mahjà wiffi eetam mehhs.

37.

Dahwida pirma dseefma.

Mehreni.

1. Sweh = tigē, lam ne tihl beš = dee-wi = gu run = naš, nedš uš to

zet = lu to, kaš grehko, stai = gahť; bet winnam labš prahtš

pee ta Kunga haufleem beenāš un naš = = tš.

2. Tahš irr lā kahš kohš, kaš pee uppehm
 kahdihtš,
 Kaš šawuš augluš šawā laikā neššihš,
 Un winna lappāš nefawihšt, un wišš tam
 Šedohdahš labbi.

3. Bet tee, kaš šauni, ne pastahwehš šohdā,
 Nedš grehžineeki eekš to taišnu draudšes,
 Žeputtinati tā lā peluš wehjä,
 Tā tee ees bohjä.

Arhiw driskeht weš tahm eekš likumeem nospreestahm šinnahm. Drihgā, štā Juni m. deenā 1910š gaddā.

Dr. E. E. Napieršky, drikkšamu grahmatu pabrluhfotaiš.

M. 239.

Drihgēš pilšēhtāš bašnizāš-teeša apteežina, tā tē nefāš naw nedš prett dišbeles, nedš prett Augšburgēš-šeešibāš grahmatāšm.
 Drihgē tal 3. Juni mehneš 1910.

(L. S.)

Preekšēhdetaiš: Fr. Tim.

H. Berkhofš, Šitševš.